

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 15 0 К 001005 12 Кж 4
Бања Лука, 16.10.2012. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Драгомира Миљевића, као предсједника вијећа, Даниеле Миловановић и Слободана Милашиновића, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптуженог Р. С. због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалби браниоца оптуженог адвоката Ј. М. из Т., изјављеној против пресуде Окружног суда у Требињу број 15 0 К 001005 11 К од 17.05.2012. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички тужилац Витомир Солдат, оптужени и његов бранилац, дана 16.10.2012. године, донио је

П Р Е С У Д У

Одбија се, као неоснована, жалба браниоца оптуженог Р. С., те потврђује пресуда Окружног суда у Требињу број 15 0 К 001005 11 К од 17.05.2012. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Требињу број 15 0 К 001005 11 К од 17.05.2012. године, оптужени Р. С. је оглашен кривим, због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ) и осуђен на казну затвора у трајању од 14 (четрнаест) година, у коју је, на основу члана 44. став 1. Кривичног закона Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 49/03, са измјенама), урачунато вријеме проведено у притвору од 04.10.2011. године па надаље. На основу члана 99. став 4. Закона о кривичном поступку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 50/03, 111/04, 115/04, 29/07, 68/07, 119/08, 55/09, 80/09, 88/09 и 92/09), оптужени је у цијелости ослобођен обавезе накнаде трошкова кривичног поступка. На основу члана 108. став 1. истог Закона, оштећене З. М. и С. В. са имовинскоправним захтјевом, су упућене на парницу.

Против наведене пресуде жалбу је, благовремено, изјавио бранилац оптуженог због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона и одлуке о казни, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи од

оптужбе у смислу члана 298. став 1. тачка в). Закона о кривичном поступку Републике српске ("Службени гласник Републике Српске" број 53/12, у даљем тексту: ЗКП РС).

Одговор на жалбу није поднесен.

У сједници вијећа Врховног суда Републике Српске, бранилац оптуженог је изложио жалбу, остајући код разлога и приједлога садржаних у њеном образложењу, а оптужени је подржао жалбу свог браниоца. Републички тужилац је предложио да се жалба одбије као неоснована и потврди првостепена пресуда.

Испитујући побијану пресуду у дијелу који се побија жалбом, а и по службеној дужности да ли је на штету оптуженог повређен Кривични закон, у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Битне повреде одредаба кривичног поступка, прије свега оне које се односе на наводе да је побијана пресуда заснована на доказима на којима се према одредби члана 10. став 2. ЗКП РС, не може заснивати пресуда, по оцјени овог суда нису почињене. Жалба браниоца оптуженог ову повреду налази у томе да је на записнику о саслушању свједока - оштећене З. М. од 20.02.2003. године пред истражним судијом Кантоналног суда у Сарајеву, констатовано да није био присутан бранилац, а на страни 2. тог записника је констатовано да је одговор дат на упит браниоца, те да је приликом саслушања ове оштећене пред окружним тужиоцем у Требињу, дана 03.07.2006. године, била присутна Б. Х. предсједница Удружења... из С., због чега жалба сматра да су ови записници на којима је пресуда заснована, прибављени супротно одредби члана 10. став 2. ЗКП РС.

Тај приговор жалбе није основан, јер је саслушање оштећене у својству свједока у истрази извршено у складу са одредбом члана 146. ЗКП РС, а потпуно је небитно да ли је на том саслушању био присутан бранилац оптуженог, обзиром да није обавезно присуство браниоца оптуженог приликом саслушања свједока у истрази, а чињеница је да је ова свједокиња саслушана и на главном претресу, па је одбрана била у могућности да је непосредно унакрсно испита. Такође, присуство предсједнице Удружења... из С. приликом саслушања оштећене З. у истрази, ни у ком случају не значи да је тај записник незаконито прибављен доказ, јер ниједна одредба ЗКП РС не забрањује присуство представника неког удружења приликом саслушања свједока.

Неосновани су и жалбени приговори да побијана пресуда није дала разлоге о правним питањима, а нарочито постојања предметног кривичног дјела. Наиме, првостепени суд је у образложењу побијане пресуде дао ваљане разлоге за постојање предметног кривичног дјела, које у цијелости прихвата и овај суд, а то су: да је у вријеме извршења предметног кривичног дјела постојао оружани сукоб, обзиром да је на територији општине Ф. у периоду од априла 1992. године до фебруара 1993. године постојао оружани сукоб између босанских срба и босанских муслимана и да су радње оптуженог повезане са оружаним сукобима, да је оптужени дјело починио као војник, припадник

оружаних снага бивше СРЈ, односно као припадник оружаних снага Републике Српске, док су жртве цивилна лица, по националности босански муслимани.

Чињеница да се оптужени налази у притвору од 04.10.2011. године, никако не значи да је истом онемогућено да ваљано припреми своју одбрану и да је због тога доведен у неравноправни положај, како се то у жалбу истиче, јер је исти имао браниоца током читавог овог поступка, па и у фази истраге, због чега је, заједно са својим браниоцем био у могућности да припреми своју одбрану, па су тако пред првостепеним судом изведени и многобројни докази одбране.

Надаље, приговорима садржаним у жалби браниоца оптуженог, се не може оспорити правилност чињеничних утврђења и закључак побијане пресуде да је оптужени починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које је том пресудом оглашен кривим. Такав закључак резултат је правилне оцјене свих спроведених доказа оптужбе и одбране и то појединачно и у међусобној повезаности, управо на начин како то захтјева одредба члана 295. став 2. ЗКП РС. Разлоге за такав закључак, као мјеродавно образложене и ваљане, овај суд у цјелости прихвата и њихова правилност се изнесеним жалбеним аргументима, не може оспорити.

Наиме, супротно изнесеним жалбеним приговорима, овај суд налази да нема сумње у вјеродостојност исказа свједока - оштећених С. В. и З. М., а затим ни сумње у правилност оцјене и других изведених доказа, на којима је заснована побијана пресуда. Њихови искази су, са аспекта садржаја конзистентни (у истрази и на главном претресу) у свим одлучним чињеницама. Оштећена С. В. је описала околности под којима ју је оптужени силовао, при том категорички тврдећи да су јој тада присутне жене рекле да је то Р. С., те је и на главном претресу у оптуженом препознала лице које је у инкриминисано вријеме извршило силовање. Ради тога су, са аспекта квалитета и прихватљивости исказа ове сведокиње, неосновани жалбени приговори браниоца, којима се једном опширном анализом његовог садржаја, указује на разлике у изношењу одређених чињеница у истрази и на главном претресу, које прихвата и првостепени суд и образлаже их у побијаној пресуди, наводећи да је ова оштећена у поодмаклој старосној доби и нарушеног здравља али да та мала одступања не могу довести у сумњу вјеродостојност њеног исказа, обзиром да је њено свједочење досљедно у излагању битних детаља.

Побијана пресуда је такође основано прихватила вјеродостојним исказ свједока оштећене З. М., која је на саслушању на главном претресу пред првостепеним судом, врло јасно исказала да је оптужени дана 15. августа 1992. године дошао у породичну кућу А. М., извршио силовање над њом, те да је затим пуцајући из пушке лишио живота њеног свекра А. М., свекрву Х. М. и заову З. М.. Не само да је ова свједокиња то исказивала на главном претресу, већ је исте тврдње у вези са радњама оптуженог, износила и у својим ранијим исказима које је давала у два наврата пред истражним судијом Кантоналног суда у Сарајеву и један пут пред окружним тужиоцем у Требињу. У свим тим исказима ова свједокиња је детаљно износила како је и под којим околностима оптужени извршио силовање над њом, а затим лишио живота њеног свекра, свекрву и заову, при том је била категорична да је то извршио оптужени, којег је и од раније познавала и којег је и на главном претресу препознала. Исказ ове

свједокиње да је оптужени након убиства троје чланова породице М. запалио кућу у којој су остала њихова мртва тијела, потврђен је налазима који су добијени након обављене ексхумације, обдукције и идентификације, на основу којих је утврђено да су три посмртна остатка одраслих особа која су била изложена пламену, пронађена на згаришту породичне куће А. М., као и три чауре, за којих је, на основу балистичког вјештачења, утврђено да потичу од метка калибра 7,52x39 мм и да су највјероватније испалени из једне исте аутоматске пушке или митраљеза типа АК–47–калашњиков, цал. 7,62x39 мм. За жалбени приговор да је оптужени био задужен полуаутоматском пушком, па с тим у вези и да није извршилац радњи описаних под тачком 2. изреке пресуде, побијана пресуда је дала ваљано образложење, које у цијелости прихвата и овај суд, а то је да се у вријеме критичног догађаја, наоружавање појединаца вршило и илегално, што је омогућавало појединцима да посједују разне врсте наоружања, па и више њих, па је тако највјероватније и оптужени, осим полуаутоматске, посједовао и аутоматску пушку. У сваком случају, и по мишљењу овог суда, несагласности по питању врсте наоружања којим је оптужени лишио живота оштећене, немају карактер одлучних чињеница.

Надаље, неосновани су и жалбени приговори да је у изреци побијане пресуде произвољно и супротно изведеним доказима, наведено да је оптужени био припадник оружаних снага бивше Социјалистиче Републике Југославије, односно, припадник оружаних снага Републике Српске. Наиме, на основу материјалног доказа - увјерења Одјељења... Општине Ф. број: 04-835-1-162/11 од 12.10.2011. године, првостепени суд је правилно утврдио да је у вријеме извршења радње под таким 1. изреке побијане пресуде, оптужени био припадник оружаних снага бивше Социјалистиче Републике Југославије, те да је у вријеме извршења радње под таким 2. изреке, био припадник оружаних снага Републике Српске.

Жалбени приговор да првостепени суд није дао посебан значај другим доказима проведеним на главном претресу је такође неоснован, обзиром да жалба не конкретизује на које доказе се то односи, нити образлаже шта би се то утврдило на основу тих доказа, а истовремено, побијана пресуда је дала ваљано образложење да остали докази немају битан утицај на коначни закључак до којег је првостепени суд дошао на основу доказа чију је оцјену дао у свом образложењу.

Дакле, разлоге за све одлучне чињенице, овај суд прихвата као ваљано образложене и њихова правилност се не може оспорити изнесеним приговорима из жалбе браниоца оптуженог.

У жалбеном основу повреде кривичног закона, жалба браниоца оптуженог указују да кривично дјело постоји само у случају ако се утврди да су појединачне радње које су проузроковале страх код цивилног становништва, предузете смишљено, како би се њиме изазвао осјећај страха, несигурности и понижења цивилног становништва и да је свака та радња извршења у контексту свјесне примјене мјере застрашивања и терора над цивилним становништвом муслиманске националности, те да у конкретном случају, радње које се оптуженом стављају на терет, евентуално би могле да изазову осјећај страха, несигурност и понижење код одређених цивила.

Изнесени жалбени приговори нису основани, јер свијест о примјени мјере застрашивања и терора над цивилним становништвом, није елемент бића кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ.

Према томе, Кривични закон је правилно примјењен, радње оптуженог описане у изреци побијане пресуде правилно су квалификоване као кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ.

Жалбом се побија пресуда и због одлуке о казни. Истиче се да је оптуженом изречена престога казна. Ни овај приговор није основан. За кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, прописана је казна затвора најмање пет година, са могућношћу осуде на казну затвора од 20 (двадесет) година. Казна затвора у трајању од 14 (четрнаест) година коју побијана пресуда изриче оптуженом и по оцјени овога суда је у свему примјерена тежини почињеног дјела, степену кривичне одговорности оптуженог и околностима под којима је то дјело почињено. У изреченој казни у довољној мјери су дошле до изражаја све олакшавајуће и отежавајуће околности на страни оптуженог и оне су по првостепеном суду правилно оцјењене. Стога је и по оцјени овога суда изречена казна потребна и довољна ради остваривања сврхе кажњавања, како са аспекта генералне, тако и са аспекта специјалне превенције.

Како из наведених разлога, жалба браниоца оптуженог није основана, то је примјеном члана 327. ЗКП РС, овај суд жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Драгомир Миљевић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић